

ВИЩИЙ СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ СУД УКРАЇНИ
З РОЗГЛЯДУ ЦИВІЛЬНИХ І КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ

УХВАЛА
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

2 грудня 2015 року

м. Київ

Колегія суддів судової палати у цивільних справах
Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і
кримінальних справ в складі:

головуючого   Луспеника Д.Д.,
суддів: Гулька Б.І.,   Журавель В.І.,
                            Хопти С.Ф.,   Черненко В.А.,

розглянувши в судовому засіданні справу за позовом Зарубіна Андрія Володимировича до Бориспільської міської ради Київської області, третя особа – Титаренко Майя Григорівна, про визнання права власності на частку в житловому будинку, надвірних будівлях та господарських спорудах за касаційною скаргою Зарубіна Андрія Володимировича на рішення Бориспільського міськрайонного суду Київської області від 28 липня 2015 року та ухвалу апеляційного суду Київської області від 15 вересня 2015 року,

в с т а н о в и л а:

У травні 2015 року Зарубін А.В. звернувся до суду з указаним вище позовом, посилаючись на те, що його матері Зарубіній Н.Г., яка померла 22 лютого 2003 року, на праві власності належало 7/12 частин житлового будинку, надвірних будівель і споруд, розташованих по вул. Чубинського, 30 у м. Борисполі Київської області. Зазначав, що він, як спадкоємець першої черги після смерті Зарубіної Н.Г. звернувся до нотаріальної контори для отримання свідоцтва про право на спадщину, однак йому було відмовлено, оскільки вказане майно знищено.

Позивач зазначав, що право власності на жилий будинок не припинено, тому просив визнати за ним право власності на 7/12 частин зазначеного будинку.

Рішенням Бориспільського міськрайонного суду Київської області від 28 липня 2015 року, залишеним без змін ухвалою апеляційного суду Київської області від 15 вересня 2015 року, у задоволенні позову Зарубіна А.В. відмовлено.

У касаційній скарзі Зарубін А.В., посилаючись на неправильне застосування судами норм матеріального права й порушення норм процесуального права,

просить скасувати вказані судові рішення та ухвалити нове рішення, яким задовольнити його позов у повному обсязі.

Касаційна скарга підлягає частковому задоволенню з таких підстав.

Згідно із ч. 2 ст. 324 ЦПК України підставами для касаційного оскарження є неправильне застосування судом апеляційної інстанції норм матеріального права чи порушення норм процесуального права.

Відмовляючи у задоволенні позову, суд першої інстанції, з яким погодився й апеляційний суд, виходив із того, що спірне нерухоме майно є знесеним. Оскільки чинним законодавством не передбачено визнання права власності на майно, яке фактично не існує, власник має право вимагати відшкодування шкоди.

Проте повністю погодитись із такими висновками судів не можна.

Відповідно до ст. 213 ЦПК України рішення суду повинно бути законним і обґрунтованим.

Згідно зі ст. 214 ЦПК України під час ухвалення рішення суд вирішує такі питання: 1) чи мали місце обставини, якими обґрунтовувалися вимоги і заперечення, та якими доказами вони підтверджуються; 2) чи є інші фактичні дані (пропущення строку позовної давності тощо), які мають значення для вирішення справи, та докази на їх підтвердження; 3) які правовідносини сторін впливають із встановлених обставин; 4) яка правова норма підлягає застосуванню до цих правовідносин.

Зазначеним вимогам закону судові рішення не відповідають.

Судом встановлено, що 22 лютого 2003 року померла Зарубіна Н.Г., якій на праві власності належали 7/12 частин будинку по вул. Чубинського, 30 у м. Борисполі Київської області.

У встановлений законом строк Зарубін А.В., який є сином Зарубіної Н.Г., звернувся до нотаріальної контори із заявою про прийняття спадщини та відповідно до вимог ст. ст. 548, 549 ЦК УРСР (чинних на час відкриття спадщини), прийняв спадщину, що сторонами не оспорується.

У березні 2015 року Зарубін А.В. звернувся до нотаріальної контори із заявою про видачу свідоцтва про право на спадщину за законом, однак йому було відмовлено у зв'язку зі знесенням спірного нерухомого майна.

Відповідно до ст. 328 ЦК України право власності набувається на підставах, що не заборонені законом, зокрема із правочинів. Право власності вважається набутим правомірно, якщо інше прямо не випливає із закону або незаконність набуття права власності не встановлена судом.

Згідно зі ст. 349 ЦК України право власності на майно припиняється в разі його знищення. У разі знищення майна, права на яке підлягають державній реєстрації, право власності на це майно припиняється з моменту внесення за заявою власника змін до державного реєстру.

Суди зазначене не врахували, не дали оцінку тому, чи вносились за заявою власника спірного майна зміни до державного реєстру щодо його знищення та дійшли до передчасного висновку про те, що відповідно до вимог ч. 4 ст. 346, ст. 349 ЦК України право власності припиняється у разі знищення майна, а подання власником знищеного майна відповідної заяви є лише моментом припинення права власності. Тобто, лише з моменту внесення відповідних змін до реєстру припиняється право на це майно.

Крім того, вирішуючи спір, суди, встановивши належність позивачу права власності на 7/12 частин житлового будинку, надвірних будівель і споруд, розташованих по вул. Чубинського, 30 у м. Борисполі Київської області, за захистом якого він звернувся до суду, тобто права власності на цю частину житлового будинкововолодіння, відмовили при цьому у задоволенні його позовних вимог. Такі висновки носять суперечливий, взаємовиключний характер та не відповідають вимогам законодавства.

Також суди не врахували, що земельна ділянка, на якій розташований спірний будинок, належала Зарубіній Н.Г. на праві користування. Також користується цієї земельною ділянкою і позивач.

Відповідно до вимог ч. 1 ст. 120 ЗК України, у разі набуття права власності на жилий будинок, будівлю або споруду, що перебувають у власності, користуванні іншої особи, припиняється право власності, право користування земельною ділянкою, на якій розташовані ці об'єкти. До особи, яка набула право власності на жилий будинок, будівлю або споруду, розміщені на земельній ділянці, що перебуває у власності іншої особи, переходить право власності на земельну ділянку або її частину, на якій вони розміщені, без зміни її цільового призначення.

Суди у порушення ст. ст. 212-214, 315 ЦПК України наведене не взяли до уваги, не з'ясували, чи є дані про реєстрацію припинення права власності на спірне нерухоме майно та похідного від нього право користування земельною ділянкою, на якій розташований цей будинок, та дійшли до передчасного висновку про те, що порушені права позивача не підлягають захисту у зв'язку зі знищенням спірного майна.

За таких обставин, коли не встановлені фактичні обставини, судові рішення не відповідають вимогам ст. 213 ЦПК України щодо законності й обґрунтованості, зазначені вище порушення призвели до неправильного вирішення спору, що в силу ст. 338 ЦПК України є підставою для скасування ухвалених судових рішень із передачею справи на новий розгляд до суду першої інстанції.

Керуючись ст. ст. 336, 338 ЦПК України, колегія суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ України

у х в а л и л а:

Касаційну скаргу Зарубіна Андрія Володимировича задовольнити частково.

Рішення Бориспільського міськрайонного суду Київської області від 28 липня 2015 року та ухвалу апеляційного суду Київської області від 15 вересня 2015 року скасувати, справу передати на новий розгляд до суду першої інстанції.

Ухвала оскарженню не підлягає.

Головуючий

Д.Д. Луспеник

Судді:

Б.І. Гулько

В.І. Журавель

С.Ф. Хопта

В.А. Черненко